

SEAS

Butlletí de la Secció Excursionista
de l'Ateneu de Sant Just Desvern

Núm. 359
Març/Abril

2022

Massificació a les muntanyes i espais naturals del país. La pica d'Estats. Foto extreta d'internet.

www.santjust.org/seas

Carrer de l'Ateneu, 3 i 5 - 08960 Sant Just Desvern

Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

— 5 de març de 2022

Celebració de l'Assemblea de la SEAS a les 19 h a la Sala Piquet.

— 11 de març

Conferència "La mineria a la conca del Llobregat" a càrrec de Lluís Solé, a les 20 h a la Sala Piquet.

— 12 de març

Excursió de la Secció Jove, pendent de decidir.

— 13 de març

Excursions a la serra dels Tossals i de Berga a la Colònia Rosal (Berguedà), amb sortida del Parador a les 7 h.

— 20 de març

Excursió matinal al Pont Foradat i coves de Cal Lucrà (Anoia), amb sortida de l'aparcament de l'Escola Montseny a les 7.30 h.

— 1 d'abril

Conferència "Aproximació a la història física del Llobregat i el seu delta" a càrrec de Juan Pedro Martín, a les 20 h a la Sala Piquet.

— 3 d'abril

Excursions al cim de Sobrepuny i itinerari de Berga a La Rodonella (Berguedà), amb sortida del Parador a les 7 h.

— 30 d'abril

Mitja Desvern per Collserola amb curses de 8, 14 i 21 km. i també hi haurà una categoria per a infantils. Tota la informació a: <https://mitjadesvern.cat/>

— 1 de maig

Excursió matinal al cim de Pedracastell i la Creu de Canet (Maresme), amb sortida de l'aparcament de l'Escola Montseny a les 7 h.

— 7 i 8 de maig

Excursió de cap de setmana sobre el Camí dels Bons Homes amb visita a Foix i al castell de Montsegur. Els detalls es donaran a conèixer més endavant.

— 15 de maig

XLV Marxa de Regularitat a Collserola.

— 22 de maig

Excursió matinal a la vall d'Horta (Sant Llorenç del Munt), amb sortida de l'aparcament de l'Escola Montseny a les 7 h.

Normativa per als articles del butlletí de la SEAS.

- Els articles tindran un màxim de 5 pàgines del butlletí amb les fotografies incloses.

Això vol dir que el text ha de tenir unes 2.350 paraules com a màxim o 11.800 caràcters sense comptar els espais. Cada fotografia ocupa unes 110 paraules (500 caràcters), que s'hauran de descomptar del màxim. Així és que un article de 5 pàgines i 1 fotografia tindrà 2.240 paraules (11.300 caràcters) i un de 5 pàgines i 5 fotografies tindrà 1.800 paraules (9.300 caràcters) com a màxim.

- Els articles s'han de lliurar en format word.

COL·LABORACIONS

Ajuntament de
Sant Just Desvern

Art Floral i Interiorisme

FLORETO

Creu 66. Tel 933723103

CISTELLERIA BALLART

Bonavista 82. Tel 933711364

IMMACULADA AMAT
FRANCESC HOMEDES

MASSIFICACIÓ A LA MUNTANYA

Jordi Gironès Vilardebò

La Mola de Sant Llorenç de Munt. Foto publicada el 20 d'octubre de 2020 al diari El País.

Avui fa un bon dia i hem decidit pujar a la Mola de Sant Llorenç del Munt pel camí dels Monjos (PR C-31), el qual feia anys que no havia fet. M'espanta la quantitat de cotxes que trobem on pretenia aparcar. Ho aconseguim i comencem a pujar muntanya amunt i aviat ens trobem fent cua entre els que pugem, mentre altres ja baixen. Aconseguim arribar al monestir, però la gentada és impressionant fins al punt que em resulta impossible fer una foto de l'absis del monestir. Desisteixo i torno a casa...

Som en un altre dia i planegem pujar a les Agudes i al turó de l'Home. Arribem a Santa Fe del Montseny i de nou un munt de cotxes arreu, la qual cosa ens obliga a deixar-lo lluny de l'aparcament de la font de Passavets, la qual està a petar de cotxes i des d'on serà difícil sortir-

ne. No cal dir que tot el recorregut va ser compartit amb molta gent...

Fa temps que volia anar a la fageda de la Grevolosa (Osona), un lloc que poca gent coneixia amb un ambient certament màgic. Doncs bé, ja no té res de desconegut pel gran públic! Arribo al pla de la Vola i la feina és trobar lloc per aparcar. Ho aconseguim i ens enfilem cap a Sant Nazari a partir d'on em poso a la cua per circular pel corriol que puja a la part central més bonica del bosc amb exemplars de magnífics faigs. És una autèntica «festa» amb una gentada que busca ansiosament on fer la foto de grup. Quins temps aquells quan podia recrear-me trobant el millor faig per fer la foto amb els nens! Després de fer aquesta petita excursió, decidim anar a la Garrotxa per completar el dia i en passar per la collada de Bracons veiem un espectacle dantesca amb una immensa quantitat de cotxes aparcats a les vores de la carretera complicant la circulació d'altres cotxes. On es deuen ficar tots els ocupants? Doncs us

Imatge del cim del Pedraforca publicada al web naciodigital.cat el 13 de juliol de 2020

ho podeu suposar: la majoria fent camí cap al Puigsacalm i d'altres baixant a la Grevolosa. No voldria ser ara en aquell cim tan solitari, anys fa, que era el Puigsacalm...

Amb la SEAS hem decidit pujar a Sant Jeroni des del monestir de Montserrat tot i sospitant que trobarem molta gent. El dubte aviat s'esvaeix tot just aparquem l'autocar: gent arreu! El camí per Sant Miquel ens fa pensar que no n'hi ha per tant, fins que arribem a l'estació superior del funicular de Sant Joan. Ens rep una gran gentada fins al punt que en entrar en contacte amb ella perdem totalment el control de la nostra colla i ens afanyem a sortir del guirigall. Uf!, enfilem el camí de Sant Jeroni per sota de les Gorres amb menys gent. Falsa esperança...ja que la pujada final fins al mirador de Sant Jeroni esdevé una cua de gent sorollosa que fa amoïnador circular per les escales dretes i estretes que duen al cim...

Aquests són alguns indrets on he patit més recentment, sobretot en caps de setmana, el vertiginós augment de gent a la muntanya, molt més accentuat a partir de l'esclat de la pandèmia de la Covid-19.

*La riera de Merlès a l'estiu del 2020.
Imatge publicada al web Directa.cat*

Actualment, a més dels indrets que acabo d'esmentar n'hi ha d'altres que es col·lapsen els caps de setmana com la zona volcànica de la Garrotxa, el Pedraforca, Pica d'Estats, Puigmal, Rasos de Peguera i un etcètera molt llarg, sobretot quan a la meteorologia se li ocorre fer una nevada a llocs propers a les grans ciutats. Capítol a banda mereixen tots aquells indrets de rius i rieres amb salts d'aigua i gorgs. Qui no recorda aquelles imatges espantoses, i força recents, de la riera de Merlès farcida de gent banyant-se on un grandióc ànec groc de plàstic ocupava una part excessiva de la riera mentre els parasols de tots colors envoltaven l'indret? L'esmentat ànec va ser determinant perquè el bany fos finalment prohibit a aquesta riera a l'estiu de 2020.

Hem entrat en una dinàmica sense retorn que repercuteix en el bon estat de la nostra muntanya on estan augmentant les deixalles i el deteriorament d'aquests indrets per la falta de cultura muntanyenca. Els municipis afectats hauran de prendre mesures per evitar-ho, prenent accions que en algun cas hauran de ser més contundents ja que les televisions i internet estan facilitant en excés la difusió d'aquests paratges sense massa miraments.

Per descomptat que tot-hom té dret a gaudir de la natura, però és urgent sensibilitzar la gent sobre la importància de respectar-la i fins i tot mimar-la per no anar-se'n tot en orris. I avui no parlaré de la conquesta de la muntanya per part dels ciclistes...

REFLEXIONS EXCURSIONISTES

Ernest Costa i Savoia

Presentació de l'Ernest Costa i Savoia

Ernest Costa i Savoia
Foto de Joan Juanola

A principis d'agost del 2021 em vaig posar en contacte amb l'Ernest Costa per correu electrònic gràcies a l'amic Xavier Ferrer, amb la finalitat de demanar-li un escrit per al nostre Butlletí. Nascut a Bescanó el 1940, es defineix com un roda-soques

que fa fotografies, recull de viva veu la manera de viure dels darrers muntanyesos, anota les paraules que aquests gasten i en deixa constància escrita. Té un fons de més de 400.000 imatges, i ha col·laborat en diferents diaris i revistes: L'Avui, El Periòdic de Catalunya, Descobrir, El Temps... Té un grapat de llibres editats: Viatges amb els pastors transhumants; A peu per la primavera i estiu, i A peu per la tardor i hivern, amb 26 passejades i excursions cada un d'ells; Guies per veure i viure de: Horta de Sant Joan, Tortosa, Roquetes...

A mitjans de novembre del 2021 vaig rebre el seu article "Reflexions excursionistes". Val a dir que el pròleg ja és tota una declaració d'intencions, en dir-nos que vol reflexionar sobre aspectes que siguin profitosos per als que anem a la muntanya, independentment de quins siguin els mòbils. Al llarg de l'article, desgrana 9 punts i us puc assegurar que cada un d'ells és una lliçó d'un excursionisme de llibertat personal. No us avorrireu en la seva lectura.

Un últim apunt. El 29 de novembre d'enguany, mentre revisàvem aquest article per al Butlletí, va ser guardonat amb la Creu de Sant Jordi per la seva tasca com a divulgador del patrimoni natural dels Països Catalans. Felicitats, mestre!!

Daniel Cardona

En parlar d'excursionisme puntualitzaré que malgrat ser soci de dues entitats desconec els seus mecanismes. En aquest camp no faig vida social, ve-t'ho aquí. No estic al corrent de quines esperances posen en el futur i de com pensen encarrilar-lo, de quins entrebancs han de vèncer. Això sí, soc al seu costat per aportar allò que puc, excursionejo, trobo altres persones que van a la muntanya i m'agrada fer-hi conversa. És així com em formo un cert criteri. Arribo a conclusions i em faig preguntes. Que l'excursionisme canvia de soca-rel, que de joves en veig pocs o que la frontera entre excursionistes i turistes s'aprima, no en dubto. Les entitats es convertiran en agències de viatges o desapareixeran? Es trobaran camins nous? No ho sé. L'article, doncs, no l'enfilaré cap aquesta banda, sinó que reflexionarà sobre aspectes que tal vegada siguin profitosos als que anem a la muntanya, independentment de quins siguin els mòbils. Tret, és clar, d'aquell que s'hi mou d'esma i sense ambicions.

Dissenyar una excursió. De manera semblant a una representació dramàtica un itinerari hauria de tenir una arrenca-

da atractiva que despertés l'interès, un clímax i un desenllaç. Convindria que tendís a ser una obra d'art. Hauria de ser fonamental tenir consciència que en dies assolellats, són la majoria, les hores més escaients són les extremes i que solen desaproveitar-se. Les llums són més gratificants i les visibilitats, sobretot les del matí, acostumen a ser millors. És una veritat com un temple que «qui no s'aixeca amb el sol, no gaudeix del dia.» És de Cervantes. Sospesar amb quin sentit caminarem tampoc és una minúcia. És molt diferent anar d'esquena al sol, de cara, o de costat. En el primer supòsit percebrem el territori sense matisos, totalment pla; tenir-ho tot a favor és una quimera, però tendir a l'excel·lència és una benedicció.

Perquè una sortida tingui glamur també és determinant escollir bé la data de la seva realització. No és el mateix moure's per terres d'ametllers quan els arbres estan florits que en l'època del marçiment de les fulles. Estarem d'acord que les fagedes tenen predicació quan es tornen del color de l'aram, però el calendari dels pins negres o de les estepes es té en compte? O el de quan a les suredes els llevaires arrenquen les pannes? O el de quan arriben a muntanya les ramades? Són exemples al vol. Naturalment, són reflexions que no tenen sentit si ens posem en mans del primer *track* que ens arriba i el seguim a ulls clucs.

Un dels atractius de la pluja es fer-nos copsar sentors que altrament no ens arribarien. Totes les fotos són de l'autor.

Fe meteorològica. Fa una colla d'anys el periodista Salvador Alsius em deia que, als mitjans de comunicació, els homes del temps s'havien assegurat el futur. Tenia més raó que un sant. Com que l'espai no em permet entrar en els pros i contres de la feina d'aquests professionals em limitaré a constatar la desmesurada dependència que s'hi ha establert. Deixo de banda que els pronòstics abracen un àmbit extens i els excursionistes anem a llocs concrets. A Queralbs nevisqueja i a Pardines pot fer-hi un sol radiant. No pot ser d'altra manera en un país que té tants i tants àmbits meteorològics diferents. Sí que reivindico no ser esclau de les previsions del temps i dur un impermeable o un paraigua a la motxilla. De tenir el plaer de transitar a pluja batent o quan cau un nevàs o només llobasqueja, tant se val. Quin luxe percebre la bonior del bosc quan la neu es desploma amb parsimònia! Ahora, en un món anguniosament pautat, reivindico descobrir sobre el terreny el caire que pren el temps. Aparar i interpretar els senyals que el precedeixen. Com en una pel·lícula, anar fent

una composició de lloc, de mica en mica, sense que ens hagin explicat el final.

Improvisar. En començar algun cap de setmana he trobat excursionistes que ja tornen d'un refugi de muntanya. «Com que teníem pensat pujar al cim tal però plou, està emboirat i diuen que la situació s'allarga, hem decidit tornar a casa». Una capacitat de maniobra tan petita em té desconcertat. És veritat que dalt el cim que cobejaven no tindrien vista, però seria el moment de vagarejar a la ventura per dins els boscos dels repeus i deixar-se seduir pel misteri fill de la boira. D'altres vegades aquesta falta de cintura es manifesta quan coincidim amb un esdeveniment imprevist. Un aplec, posem per cas. La muntanya on anàvem no canviarà pas de lloc. L'aplec, potser sigui l'últim que es faci. Sabent improvisar, sempre que es realitzi a partir d'un coneixement del territori, viurem situacions inoblidables.

La gent m'ha fet improvisar en nombroses ocasions. Fa pocs anys i a les terres ebrenques vaig veure un maset que fu-

mejava i m'hi vaig acostar per inquirir detalls del camí que recorria. A la construcció em rebé un dels darrers camperols de la contrada i va convidar-me a esmorzar. L'home, que hi feia estades temporals, va anar-se engrescant a mesura que li cantava les excel·lències d'allò que m'oferia. Si una cosa era bona l'altra encara ho era més. Avui, quan la cuina tradicional és a un pas de desaparèixer, celebro haver ajornat la caminada i haver fet aquell àpat antològic. Ho relato perquè a camperols, masovers, pastors o bosquetans se'ls deixa de banda, com si no existissin. Això sí, potser se'ls faci una foto com si fossin les figures d'un parc temàtic. Amb aquest capteniment és impossible enriquir-se amb informacions, coneixements i vivències. És un malbaratament que s'ageganta si tenim present que les persones anomenades fa poc són els darrers habitants d'un món mil·lenari que caduca. Per tant, som els últims privilegiats en poder-hi intimar.

Fer fotos. Les acabo d'esmentar, les fotos. Se'n fan a tort i a dret, compulsivament. Poques, però, deuen arribar a bon port: triades, arxivades, documentades. Recordar a quin lloc correspon allò que hi surt deu ser difícil perquè són imatges fruit d'una reacció evanescent. Molt al contrari les recordarem si han estat pensades, mesurades, estudiades. Un bon company és un trípode, un estri que semblaria antiquat i que ajuda a disposar de la calma necessària, a enquadrar amb precisió, a tenir el camp focal que ens cal per a cada situació. Això sí,

Tenim en compte que la cultura pagesa està desapareixent amb els darrers estadants de les masoveries?

És un regal dels déus viure la pau, la llum i el silenci de la neu quan cau.

quan fotografiem persones n'haurem de prescindir, atès que caldrà actuar amb la rapidesa del reporter. Després d'haver fotografiat persones, ara amb l'estima necessària, i d'afegitò els elements que hi estan relacionats, per exemple pous de glaç, eines o feixes, serem menys dogmàtics i més tolerants. Al capdavant serem persones més bones.

Com que no és rar trobar-me grups que durant la sortida atorguen una especial atenció a la fotografia, no me n'estic d'aportar la meua experiència. Si es tracta de compartir tècniques i descobertes, fer una caminada en companyia és la manera de procedir. Al contrari, si es té la idea i el gust personal de fer fotografies és molt millor, m'atreviria a dir que és imprescindible, anar sol. És l'única fórmula que conec per concentrar-se com cal a fi de trobar les solucions més pertinents. Passa una cosa semblant en si volem copsar els sons del bosc, la veu de les salvatgines i sorprendre'n alguna. Una integració total amb el territori no

més l'obtindrem amb la solitud humana. No era cap excèntricitat que durant els enyorats viatges a peu de Josep Maria Espinàs, aquest es distanciés de qui l'acompanyava.

Conèixer. Si no sabem què tenim al davant és molt possible que si li fem una fotografia no enfoquem la màquina al lloc pertinent. Més: la majoria de les vegades ni ho haurem vist, perquè allò que és desconegut no existeix. D'aquí que

convingui tenir notícia del territori en tots els camps: històric, costumista, arquitectònic, viari, geològic, botànic... I, és clar, no solament per una qüestió fotogràfica, sinó de coneixement, de comprensió, de gaudi. Com admirarem una planta sense saber-ne les característiques? Si sabem que els arboços rarament adopten forma arbòria i en trobem un d'apersonat, el reverenciarem. En cas contrari, el passarem de llarg. Com més coses discernim més engrescadors es tornarà el camí. Al capdavant serà fascinant perquè a cada pas trobarem una pedra, un animalet, un forn, una resclosa, una creu de terme, una balma obrada que reclamaran la nostra atenció. En el benentès que siguem capaços de mirar i de veure. Fàcil la primera acció, força més difícil la segona. Tant, que exigeix un bon entrenament.

Senyalitzar. Pel que fa a les reflexions finals és probable que us hi sentiu més identificats els que practiqueu un excursionisme tradicional. És a dir, el que agermana esport, lleure, cultura, país i

la generositat de treballar per als altres, per a la col·lectivitat. Molts dels que no us hi trobeu integrats voldria creure que no és per falta de voluntat, sinó perquè no heu tingut ocasió de plantejar-vos-ho. Us heu preguntat mai per què a les vorades dels camins hi ha tants castells de pedra que us ajuden a seguir el vial adequat? Una i altra vegada em meravella la quantitat de mans anònimes que, altruísticament, es converteixen en els nostres àngels de la guarda. Amb freqüència les senyalitzacions també es manifesten en forma de rètols o de senyals de pintura. És filar prim, però en aquests casos cal estudiar bé el suport que triem per posar-los, no fos que fésim anar en orris els atributs d'una roca, tronc o construcció.

Respecte als rètols m'adono que, sovint, l'administració tira la casa per la finestra posant-ne d'excessivament grans. He arribat a trobar-ne que són llençols enormes i caríssims, per només posar que ens trobem en un indret panoràmic,

un aspecte que percebem sense que ens ho diguin. Per altra banda constato que les entitats o algú privadament en col·loquen que són discrets i eficaços. Penseu que és obligat aplaudir-los i que hauria de ser el model a seguir.

Distàncies i noms. Segons com, als rètols indicadors s'hi posa la distància, una dada que l'excursionista agraeix. Si no la troba és fàcil dir-se: "per anar al punt indicat ja lleigeixo per on va el camí; però hi tinc cinc minuts, una hora?" Sí, és òptim proporcionar aquesta informació servint-se del temps. És molt diferent transitar per damunt d'un terreny de mala petja que per un vial plàcid, de la mateixa manera que canvia molt haver-nos d'enfilars amb penes i treballs o anar planejant. Tot això ho reflecteix admirablement bé el temps, sempre que aquest sigui el real. Ho dic perquè de vegades inclou les parades, cosa que no té sentit si no sabem el temps que aquestes representen. Que els quilòmetres poden ser complementaris, no cal dubtar-ne.

Fa mal d'ulls veure una senyalització barroera damunt d'un element a respectar.

La canya a punt. Dies passats un muntanyenc em parlava de la molsa de pedra. Va faltar-me temps per preguntar-li a quina planta es referia. «Als líquens», va dir-me. Vaig fer festa major, perquè més enllà del mot líquen emprat pels botànics, no en coneixia cap altra. A més, és una paraula bonica que feia anys li anava al darrera. És ben bé que a l'hora d'excursionar sempre és un bon negoci tenir la canya a punt.

ASCENSIONS SANTJUSTENQUES A L'ANETO

Daniel Cardona Pera

Introducció

Mentre llegia el magnífic article del Joaquim Carbonell «Aneto 1961», editat en el nostre Butlletí núm. 353, en el qual uns intrèpids santjustencs —sense grampons ni piolet i només amb gaiates— van voler enfilar la gelera de l'Aneto (aleshores era una senyora gelera!) des del Portillón Superior, em preguntava quins van ser els primers santjustencs que van fer el cim.

És molt interessant l'explicació del Joaquim sobre com per arribar a Benás¹ amb transport públic, calia tot un dia de viatge per aquelles carreteres aragoneses d'alta muntanya, on per cada pont sols hi passava un vehicle, la qual cosa va fer que el trajecte de Sant Just a Benás durés 15 hores!! Més captivant és la filosofia del retorn que van fer a través del port de la Picada baixant a la vall d'Aran per la canal de Pomèro fins a l'Artiga de Lin.

La finalitat d'aquest escrit és estudiar quins van ser els primers santjustencs —dels quals tenim constància— que van fer cim de l'Aneto fins als inicis dels setanta del segle passat. Som conscients que és una aproximació i no té la pretensió de numerar les ascensions, ja que segur que ens deixem algú.

Buscant els primers santjustencs que van ascendir a l'Aneto

-Pere Pruna Gascón

Repassant la història dels muntanyencs santjustencs que han fet alta muntanya, hem de començar amb Pere Pruna i Gascón (1907-2008), fundador i primer president de la SEAS el 1934. Pere Pruna va ser soci

*Pic de Molières (3.004 m). (Any entre 1927 i 1929). Pere Pruna a la dreta
Foto: Col·lecció Pruna-Pons*

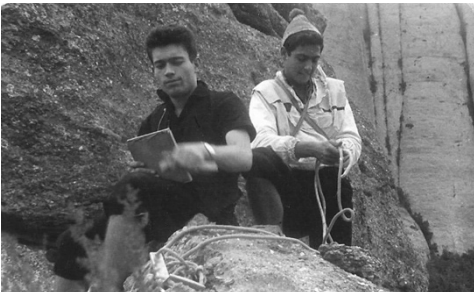
del Centre Excursionista Barcelonès (CEB) del 1925 al 1930. Les excursions més rellevants que fa d'alta muntanya, les trobem a l'estiu de 1928 (22-30 de juliol) quan el CEB organitza un campament d'alta muntanya al llac de Sant Maurici². L'acompanyen 8 socis d'entre els quals destaquen Ramon de Semir —que publicà en el Butlletí del CEB un magnífic mapa de carenes de les sortides i que el 1931 edità el primer mapa de la vall Farrera— i Josep Ferrusola (pare de Marta Ferrusola¹¹), a més dels dos muntanyencs francesos Casabonne i Dubosq. Del 25 al 28 de juliol ascendeixen al Peguera (2.982 m) per la vall de Monestero; Tuc de Saboredo (2.830 m) indicant en el relat que ho fan «pels estanyes de Ratera» i el Montsaliente (2.882 m), realitzant l'ascensió «per la coma del port de Sant Maurici». Finalment, el 29 de juliol, després d'aixecar el campament, i en direcció a la vall d'Aran, culminaran el tuc de Colomers (2.933 m). L'octubre de 1928, s'apunten dos nous so-

cis santjustencs al CEB, amics de Pere Pruna: Bartomeu Puig i Joan Estrany. L'agost de 1932, el CEB realitza un campament d'alta muntanya a la vall de Llosàs, amb ascensió a l'Aneto pel coll de Coronas³, però no consta el Pere, ni el Bartomeu, ni el Joan entre els assistents.

-Jaume Mir Mallol

Un segon muntanyenc santjustenc important dels anys seixanta del segle passat és Jaume Mir Mallol (1937) fill de l'expresident de l'Ateneu i soci de la SEAS de la primera fornada de 1934, Jaume Mir Gómez. Format a la UEC de Cornellà (tant ell com el seu pare treballaven a la Siemens d'aquest municipi). Entre 1960 i 1963, fa múltiples escalades a diferents agulles de Montserrat amb Manel Allué, Carles Selicke i d'altres. El 6 de maig de 1962 realitza amb Allué la 42a ascensió al Cavall Bernat, via Puigmal⁴ de gran mèrit tenint en compte el material aleshores existent.

Truco el 22 d'abril d'enguany a Jaume Mir i em confirma que no ho recorda bé, però que creu que l'estiu del 1963 va pujar l'Aneto amb el Manel Allué. Voldria confirmar-ho i reviso la revista mensual *Senderos* (1954-1975), portaveu de les UECs i que actualment es troba a l'Arxiu Nacional de Catalunya de Sant Cugat del Vallès. Em miro

Jaume Mir i Manuel Allué a Montserrat.
Fons Jaume Mir

de l'any 1959 al 1964, ambdós inclosos i busco només l'apartat UEC de Cornellà, revisant els subapartats de muntanya i d'escalada, i especialment amb el nom de Jaume Mir. Aprofundeixo en l'estiu de 1963 com em va dir el Jaume:

— Del 4 al 16 d'agost de 1963. Estada a Benás al refugi d'Estós, Baticelles-Refugi de la Renclusa⁵.

— 8 d'agost: des del refugi d'Estós: 1a. ascensió a la paret S. i espoló SO. del pic de Graus? (deu ser la Forca de Clarabide de 2.858 m), seguint travessia de la cresta de Clarabides, Gourg Blancs, pic Arlaud per la cara E. (A.D.). J.Mir, J.Martí, F.Angurell i C.Selicke.

— 9 d'agost: agulla de Perramó, paret N. (variant Faus-Rochet) M.D. des de l'Ibon de l'Escarpinosa. J.Mir i C.Selicke.

En una entrevista amb Carles Selicke⁶, em confirma que aquest estiu del 1963 van intentar pujar a l'Aneto per la vall de Barrancs, crestes de Salenques, Margalida i Espotlla d'Aneto i Aneto, però que una tempesta al Margalida els va fer desistir i van tornar xops a La Renclusa. Com a anècdota, en Carles explica que van ser els primers a arribar a Benás des de La Renclusa, ja que les pluges s'havien emportat molts trams de la carretera. Ells anaven en moto i en alguns trossos on el riu havia envaït la carretera els arribava l'aigua fins als genolls. En Carles es lamenta que en aquells temps no disposaven de màquines fotogràfiques per plasmar els esdeveniments. L'hemeroteca de La Vanguardia ressenya aquestes inundacions del Pirineu a causa de les pluges del 3-4 d'agost de 1963(47lts/m2)mantingudes 48h i, que van deixar incomunicada la vall de Benás, i entre altres destrosses va fer desaparèixer la carretera de Vilaller a Pont de Suert i destruccions molt importants en els pobles de

Bono i Arties, aquest darrer per desbordament del riu Valarties amb dos morts⁷.

Malauradament el Jaume ens va deixar el 23 de gener de 2022 sense veure l'article.

De mitjans dels seixanta a mitjans dels setanta del segle passat, els santjusencs treuen el cap a l'Aneto.

-Manel Ripoll i Jordi Farràs. Estiu de 1967

El Jordi Farràs i en Manel Ripoll de la SEAS em confirmen una ascensió a l'Aneto a l'agost de 1967⁸. La sortida la fan amb el Citroën del Sebastià Farràs amb la Loreto Xarles, el Jordi i el Manel després d'una fracassada ascensió a la Pica d'Estats. El Sebastià els acompanya d'Àreu a la vall d'Aran, a Ueth deth Joèu (Ull dels Jueu) i, d'aquí, pujant al port de la Picada, fent nit al refugi de La Renclusa. L'endemà ascendeixen a l'Aneto i el Jordi comenta que es calcen el grampons a inici de la gelera, passat el Portilló Superior, li sorprenden dues coses: les esquerdes abans d'arribar al coll de Coronas i com un grup de francesos s'encordaven en el Pas de Mahoma. El retorn el fan per Benás.

Agost de 1967. Cim de l'Aneto. D'esquerra a dreta. Noi de S. Cugat, Manel Ripoll, noi de Sant Cugat, i Jordi Farràs. Font: Jordi Farràs.

-Felip Linares, amb una colla de la UEC de Cornellà. Estiu del 1971

El Felip m'explica que, a l'agost de 1971, en Francesc Garrigós i en Joan García, socis

de la UEC de Cornellà, el van convidar a fer els Posets i altres tres mil de la zona, per més tard afegir-se al campament de la UEC de Cornellà a la vall de Llosàs del 8 al 14 d'agost de 1971. Des d'aquí van ascendir a diferents tres mil, inclòs l'Aneto pel coll de Coronas (10 d'agost)⁹. El Felip s'expandeix en el viatge fins a Benás, gens fàcil per arribar amb transport públic, Barcelona Almacelles (tren), dormir, Barbastro (tren) i autobús fins a Benás.

Grup de l'UEC de Cornellà. Baixant de l'Aneto, després de passar el Pont de Mahoma (10 d'agost 1971). D'esq a dreta: Juanjo (basc), Paco (basc) d'Arrasate i Mondragon, Francesc Garrigós, Joan Garcia i Felip Linares. Font: Felip Linares i Francesc Garrigós.

-III Campament d'Alta Muntanya de la SEAS a la vall de Llosàs. Estiu 1974

De l'1 al 10 d'agost de 1974, la SEAS va organitzar el III Campament d'Alta Muntanya a la vall de Llosàs a 2.120 m (Vall de Benás)¹⁰. Hi vàrem arribar amb cotxes particulars i el jeep- furgoneta del Pere Pascual i la Montse Sala. Els anteriors campaments havien estat a la vall Farrera (1972) i als estanys de les Agulles de Travessani (1973), el darrer prop del refugi Ventosa i Calvell a l'estany Negre. La colla de 12 persones, poc homogenia en edats de 15 a 28 anys, vam realitzar diferents ascensions als pics de la zona: Culebres (3.062 m), Vallhibierna (3.067 m), Tempestats (3.290 m), Margalida (3.421 m),

III Campament d'Alta Muntanya a la vall de Llosàs. Ascensió a l'Aneto des del coll de Coronas el 5 d'agost de 1974. De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Montserrat Sala, Pere Aceitón, Carles Linares, Maria Pía Marzo, Francesc Garrigós, Margarida Riera, Pere Pascual, Joan Campreciós, Jordi Obiols, Antoni Sanesteban i Daniel Cardona. Foto de Jaume Franco.

pic d'Argüells (3.037 m), punta Astorgs (3.353 m) i pic Maleit (3.230 m) i naturalment l'Aneto (3.404 m), aquest pel coll de Coronas el 5 d'agost de 1974. Llegeixo el diari de la sortida: «Hem sortit a les 6 del matí i hi hem anat tots els del campament. Hem trigat unes 10.30 h. Bon temps sense cap núvol, després de la tempesta de llamps i trons de la nit anterior del 4 al 5 d'agost. Fa fresca al matí. Avui ens ha fet mandra rentarnos la cara. Lluna decreixent». Ens hem felicitat de l'esdeveniment: Pere Aceitón, Joan Campreciós, Daniel Cardona, Jaume Franco, Francesc Garrigós, Carles Linares, Maria Pía Marzo, Jordi Obiols, Pere Pascual, Margarida Riera, Montserrat Sala i Antoni Sanestebán.

A manera de conclusió

La finalitat d'aquest estudi no era qui foren els primers santjustencs a pujar l'Aneto fins als inicis dels setanta del segle passat. Possiblement algun veí o veïna, no relacionat en els cercles de l'excursionisme santjustenc, pot haver ascendit al pic més alt dels Pirineus i passar desapercebut. Sens dubte,

aquesta revisió ens ha fet conèixer persones i grups de Sant Just relacionades amb l'excursionisme i l'escalada que amb aquesta recerca els hem posat en primera línia.

Bibliografia

1. Ángel Ballarín. *Civilización pirenaica*. Edita: La Editorial. Zaragoza Pàg.106. Benasc. Paraula en benasquès. 1972.
2. *Butlletí del Centre Excursionista Barcelonès, núm.61*. Secció d'Esports de Muntanya. Octubre 1928, pàg.132-133.
3. *Butlletí del Centre Excursionista Barcelonès, núm.12*. Any II. Campaments i travessies de vacances. Novembre-desembre 1932, pàg.145.
4. *Senderos*. Revista de la UEC. Delegació UEC Cornellà, juny 1962, pàg.875. Arxiu Nacional de Catalunya. Sant Cugat del Vallès.
5. *Senderos*. Revista de la UEC. Delegació UEC Cornellà, núm.58, octubre 1963, pàg.218. Arxiu Nacional de Catalunya. Sant Cugat del Vallès.
6. Daniel Cardona. Entrevista personal amb Carles Selicke de la UEC de Cornellà. 25 de maig 2021.
7. *La Vanguardia Española*, 4 de agosto 1963 «Tromba de agua sobre el Pirineo leridano» i 7 de agosto «Graves pérdidas en algunas comarcas oscenses-varias localidades están incomunicadas».
8. Daniel Cardona. Entrevistes personals a Jordi Farràs i Manel Ripoll. Sant Just Desvern 28/7/2021.
9. Daniel Cardona. Entrevistes personals a Felip Linares i Francesc Garrigós. Sant Just Desvern, 22 i 26/7/2021 respectivament.
10. Daniel Cardona. III Campament d'Alta Muntanya a la Vall de Llosàs (Benasc). *Butlletí SEAS* núm. 82 (novembre-desembre 1974), pàg.3-5.
11. Marta Ferrusola, esposa de Jordi Pujol, president de la Generalitat entre 1980 i 2003.

ACTIVITATS DE LA SEAS DELS MESOS DE DESEMBRE DE 2021 I GENER DE 2022

Cicle Camí del Llobregat

10/12/2021 - Conferència "L'evolució del paisatge al Llobregat", a càrrec de Josep Maria Panareda, a la Sala Piquet amb una bona assistència. Es tractava de la primera conferència que de pas obria el nou cicle "Camí del Llobregat".

12/12/2021 - Excursions curta i llarga a Sant Jeroni de Montserrat (Baix Llobregat-Bages) amb 42 participants. La llarga va ser una circular des del monestir passant per Sant Miquel, Sant Jeroni, el serrat de les Lluernes i Sant Benet de 12 km, mentre que la curta va ser una circular des de l'estació superior del funicular de Sant Joan passant per Sant Joan i el Trencabarrals de 6 km. Se celebrà el Nadal a Santa Cecília de Montserrat amb cantada de nades i restolines.

Ascensió als tres cims del Montseny: Matagalls, Les Agudes i el Turó de l'Home.

12/12/2021 - La segona matinal de la Secció Jove va tenir com a objectiu assolir els tres cims que conformen el massís del Montseny: el Matagalls (1.697 m), Les Agudes (1.706 m) i el Turó de l'Home (1.712 m). Aquesta ruta va tenir com a punt de partida la Creu de Bordoriol i va finalitzar a la Font de Passavets.

La Secció valora molt positivament aquesta sortida, ja que vam ser 12 persones de les quals 6 no formen part del grup motor. Va ser una sortida on vam gaudir d'un dia fantàstic amb vistes als cims nevats dels Pirineus i vam fer força pinya entre totes.

Matinal. De l'avenc dels Esquirols a la cova Bonica (Ordal)

19/12/2021 - Excursió circular amb 16 participants i sortida de la urbanització del Lledoner, seguint pel fondo de l'arcada, pont de pedra de l'Arcada, avenc dels Topògrafs, avenc Font i Sagué, pujada al Puig Bernat, avenc dels Geòlegs, avenc de la Verdor, avenc dels Esquirols i retorn a la urbanització. De tornada en cotxe es va visitar la cova Bonica.

Cicle Camí del Llobregat. El Pont de Vilomara i Sant Benet (Bages)

14/01/2022 - Conferència "Un patrimoni arran de riu", a càrrec de Mercè Riera, a la Sala Piquet amb l'aforament limitada a 40 persones.

16/01/2022 - Excursions des del Pont de Vilomara (Bages) amb 39 participants. La llarga va ser una circular des del Pont de Vilomara pujant al Pont Foradat i la Punta Sabata resseguint després una carena per damunt del curs del Llobregat fins que baixa als Ulls del Llobregat. A partir d'aquí es va seguir el GR-270 del Llobregat passant per les tines de Talamanca i de les Solanes fins retornar al Pont de Vilomara, amb un recorregut de prop de 14 km amb 500 m de desnivell acumulat. La curta va fer el tram del GR-270 arran del Llobregat des del Pont de Vilomara fins a Sant Benet passant també pels Ulls del Llobregat i les tines esmentades, amb un recorregut de 12 km i 270 m de desnivell acumulat.

Matinal al Pilar Coronat, Castellbisbal (Vallès occidental)

23/01/2022 - Itinerari: Excursió circular amb 20 participants i sortida des de Castellbisbal passant pel Turó de la Guineueta, font de la Botzegada, Pilar Coronat, torrent de Pegueres, Costes del Costurer i retornant a Castellbisbal. El recorregut va ser d'una mica més de 7 km amb un desnivell de 283 m.

Sortida a la Neu 2022 Formiguera (Capcir)

29/01/2022 - Sortida a la neu d'un sol dia amb 48 participants, 42 dels quals van recórrer la vall de Galba des d'Esposolla fins a la barraca de la Jaça de la Llosa i els altres 6 van fer esquí de muntanya des de l'estació d'esquí de Formiguera anant al circ de Camporells i assolint el cim del Petit Peric.

ACORDS DE LA JUNTA

Reunió del 10 de gener de 2022

— Altes: Manel Godoy Manzana (1211), Antonio Doz Nadal (1212), Cristina Brito Roa (1213) i Sergio Grobas Peteiro (1214)

— Baixes: Javier Sánchez (1201)

— El projecte de crear una Secció Infantil va prenent consistència i actualment es troba encallada a causa de l'estat de la pandèmia.

— Es comenta a la Junta la necessitat d'aconseguir més informació sobre la candidatura dels JJOO d'Hivern per tal d'encetar un debat amb més coneixement.

— A causa del mal estat de l'entorn de la font del Broll després de les ventades que el van malmetre, es decideix traslladar al Consell Consultiu del Consorci de Collserola la necessitat de millorar l'indret.

— Veient l'evolució actual de la pandèmia, s'ha considerat més adient fer la Sortida a la Neu d'enguany d'un sol dia sense pernoctació. Es farà una excursió amb raquetes i esquí de muntanya.

— Arran de la sol·licitud presentada a la darrera assemblea sobre la recuperació de les fonts de Collserola, es decideix assessorar-nos amb Narcís Prat abans de dirigir-nos a l'Ajuntament a fi de reclamar accions destinades a la seva recuperació.

Reunió del 7 de febrer de 2022

— Altes: Maria José Borreguero Fígols (1215)

— Baixes: Marta Serna (1128)

— S'han comprat 5 noves raquetes i 50 samarretes per cobrir la demanda que hi ha i tenir de pas un petit estoc al local.

— Segueix sense haver-hi candidats per constituir la nova Junta de l'Ateneu, la qual cosa preocupa pel buit administratiu que pot generar i per les accions que poden deixar de prendre's tot i que pot haver-hi una gestora temporal.

— En relació a la constitució de la Secció Infantil es comenta que els pares segueixen engrescats i fins i tot el Marc Carbonell ja n'ha parlat en una entrevista atesa a Ràdio Desvern.

— La Secció Jove ja té activa una web pròpia que està vinculada al web de la SEAS.

— Es torna a debatre el tema dels JJOO d'hivern de Barcelona-Pirineus i es decideix intentar muntar un col·loqui a l'Ateneu amb les dues postures: els qui estan a favor i els que no hi estan. En acabar es faria un debat amb els assistents que coordinaria un moderador.

— La Sortida a la neu va ser al Capcir (Pirineu francès) i va anar molt bé amb bon temps i força neu. Hi va haver 42 participants fent raquetes a la vall de Galba, i 6 a l'esquí de muntanya a Camporrells i Petit Peric.

— La Mitja Desvern inicia les inscripcions el 18 de febrer. Hi haurà curses de 8, 14 i 21 km i també una per a nenes i nens després de l'acord fet amb David Buencasa que gestiona Trail Barcelona (escola de Trail Running i Muntanya per a infants a partir de 4 anys, joves i adults).

— Els organitzadors del projecte "Llum i llibertat", que va tenir lloc a Montserrat, proposen fer-ne una de nova amb el nom de Via Pirinenca (viapirinenca.cat) il·luminant cims del País Basc, Pirineu Central i Catalunya, i es decideix incorporar-nos al projecte.

BUTLLETÍ DE LA SEAS. ANY 89. No. 359

Taula de redacció — Leonci Canals, Ferran de la Fuente, Maria Garcia, Jordi Gironès, Ramon Prat i Agustí Revilla.

Autoedició — Leonci Canals

Tramesa — Elisabeth Bart

Disseny — Toni Royo

Correcció de textos — Servei Local de Català de Sant Just Desvern

Impressió — NB Comunicacions

ÍNDEX

Portada — La Pica d'Estats

02 — Calendari

03 — Massificació a la muntanya, per Jordi Gironès Vilardebò

05 — Reflexions excursionistes, per Ernest Costa Savoia

10 — Ascensions santjustenques a l'Aneto, per Daniel Cardona Pera

14 — Activitats de la SEAS dels mesos de desembre de 2021 i gener de 2022

15 — Informació de la SEAS

Imatges de la Sortida a la neu.

Foto superior. Vall de Galba, pujant a la bar-raca de la Jaça de la Llosa amb raquetes de neu. Foto de Jordi Gironès.

Foto de la dreta. Circ de Comporells, pujant al cim del Petit Peric, esquí de muntanya. Foto de Manu Llabrés.

SEAS, entitat esportiva núm. A01824

Butlletí de la SEAS

Núm.359 Març/Abril 2022